

- 1. pôvodný druh** - je živočích alebo rastlina, ktoré sa od dávnej minulosti vyskytovali prirodzene, bez vplyvu človeka, v určitej oblasti
- 2. nepôvodný druh** - nevyskytoval sa v danej oblasti prirodzene v minulosti a jeho rozšírenie môže súvisieť aj s činnosťou človeka
- 3. invázny druh** - nepôvodný druh so zlým vplyvom na prostredie, v ktorom sa nekontrolovane a vo veľkej miere šíri

Roháč veľký

Bažant poľovný

Invázia pohánkovca, netýkavky a zlatobyľe na Slovensku

Prečo sú invázne rastliny nebezpečné?

- Menia pôvodné druhové zloženie rastlinstva a vytvárajú nové typy spoločenstiev, vytlačujú naše pôvodné druhy rastlín.
- Rýchlo obsadzujú opustené a nevyužívané plochy, skládky odpadu, okraje ciest, svahy potokov a riek, železničné násypy.
- Majú veľkú schopnosť reprodukcie (tvorby semien) a regenerácie.
- Niektoré druhy môžu vyvolať zdravotné problémy ľudí: peľové alergie napr. ambrózia palinolistá, popáleniny napr. boľševník obrovský.
- Môžu spôsobiť eróziu pôdy na svahoch vodných tokov a ciest napr. pohánkovce (krídlatky), ekonomické straty v poľnohospodárstve (zníženie úrody), lesnom i vodnom hospodárstve napr. netýkavka žliazkatá, zlatobyľe, astra novobelgická.

V čom spočíva nebezpečenstvo?

Nepôvodné druhy sa môžu šíriť prirodzene. Ale môže to byť aj dôsledok zlého pôsobenia ľudskej činnosti na prírodu. Napríklad zmenami klímy sa druhy sťahujú do lepších podmienok. Často sú k nám priamo človekom prinášané a vypúšťané. Ponúkame niekoľko príkladov týchto druhov a dôvodov k obavám.

Poučme sa zo skúseností iných i našich a prijmime včas opatrenia

Severoamerické raky

Nepôvodné druhy rakov (napr. signálny, pruhovaný, červený a mramorovaný) boli do Európy zavlečené alebo vysadené priamo človekom. Hrozba spočíva hlavne v prenose choroby - račieho moru, proti ktorému sú naše raky bezmocné. Všetky tri pôvodné druhy slovenských rakov (riavový, riečny a bahenný) sú chránené. V minulosti už boli touto chorobou takmer vyhubené, preto je nutný výskum a oboznámenie sa s nepôvodnými druhmi, ich výskytom a potrebou rýchlo zakročiť. V súčasnosti sú na Slovensku zistené už 3 druhy zmienovaných nepôvodných rakov a ďalšie sú známe v okolitých krajinách.

Rak riavový

Nevypúšťajme exotické druhy do voľnej prírody

Korytnačka písmenková ozdobná

Tento druh je vypúšťaný neinformovanými chovateľmi do slovenských tokov a jazier. Nie je zatiaľ priamo preukázané, že sa u nás aj rozmnožuje, ale udomácnil sa na množstve lokalít Slovenska. Vedeli ste, že tým môže byť ohrozený osud nášho

Korytnačka močiarna

jediného pôvodného druhu korytnačky, vzácnjej korytnačky močiarnej? Nepôvodný druh jej odoberá už aj tak malý priestor a potravu. Tým môže prispieť k jej vyhubeniu.

Pozor, už sú tu tak dlho, že ich berieme za pôvodné

Agát biely

Človek rozšíril agát biely na Slovensku asi pred 200 rokmi. Ten sa udomácnil a väčšina ľudí si neuvedomuje, že z hľadiska ochrany prírody prináša nemalé problémy. Jeho výskyt spôsobuje znižovanie druhovej pestrosti (biodiverzity) rastlín

Agát biely

aj živočíchov všade, kde sa vyskytuje, pretože pod ním takmer nič nerastie, zhoršuje kvalitu pôdy a jeho likvidácia je takmer v nadľudských silách.

Nezbavujme sa zodpovednosti za naoko prirodzené rozširovanie cudzích druhov vplyvom zmeny klímy a prostredia

Býčkovia rodu Neogobius

Tieto ryby malých rozmerov sa pôvodne vyskytovali v deltách riek, vlievajúcich sa do Čierneho mora. Keďže človek za posledné roky značne zmenil prostredie a klimatické podmienky, tieto druhy sa šíria do nových oblastí. Invázia druhov teda môže vzniknúť i nepriamym pričinením človeka, zdanlivým prirodzeným šírením. Nepôvodné druhy býčkov už zastúpili na niektorých úsekoch Dunaja, či Malého Dunaja väčšinu populácie pôvodných druhov rýb, a tým významne narušujú pôvodné spoločenstvá. Nemáme ani tušenia, kam až tento zlý vplyv povedie. Invázne druhy býčkov, amerických sumčekov a slnečnica pestrá vytlačujú naše pôvodné druhy a môžu ohroziť napríklad aj našu najväčšiu rybu blatniaka tmavého alebo pôvodného býčka rúrkonosého.

Blatniak tmavý